

Ibragimova Go'zal Abdullaazizovna

Toshkent viloyati, Qibray tumani

2- sonli Umumiy o'rta ta'lim maktab direktori

Annotatsiya: Mazkur maqolada ta'lim jarayonini boshqarishda raqamli platformalarning o'rni va ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, ularning ta'lim sifatini oshirish, boshqaruv samaradorligini ta'minlash, o'quv jarayonini raqamlashtirishdagi afzalliklari hamda amaliy qo'llanilishi yoritilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim jarayoni, raqamli platformalar, raqamlashtirish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, Moodle, Google Classroom, HEMIS, ta'lim sifati.

Bugungi kunda dunyo miqyosida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi barcha sohalarida bo'lgani kabi ta'lim tizimida ham tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini tashkil etish, boshqarish va nazorat qilish usullarini zamonaviy talablar asosida takomillashtirishga xizmat qilmoqda. Shu sababli ta'lim muassasalarida raqamli platformalardan samarali foydalanish ta'lim sifatini oshirish, boshqaruv jarayonlarini soddalashtirish hamda o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi hamkorlikni yanada rivojlantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ta'lim jarayonini boshqarishda raqamli platformalar o'quv jarayonini rejalashtirish, dars jadvallarini shakllantirish, elektron jurnal va kundaliklarni yuritish, o'quv materiallarini tarqatish, topshiriqlarni qabul qilish va baholash, shuningdek, ta'lim natijalarini monitoring qilish kabi ko'plab vazifalarni bajarishga imkon beradi. Natijada boshqaruv jarayonlarining shaffofligi, tezkorligi va samaradorligi sezilarli darajada ortadi. Ayniqsa, masofaviy ta'limning rivojlanishi raqamli platformalarning ta'lim tizimidagi ahamiyatini yanada oshirdi. Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams, Zoom va boshqa zamonaviy platformalar ta'lim jarayonining uzluksizligini ta'minlash, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi muloqotni kuchaytirish hamda ta'lim resurslaridan istalgan vaqt va joyda foydalanish imkoniyatini yaratmoqda. Bu esa ta'lim jarayonini yanada qulay, moslashuvchan va samarali tashkil etishga xizmat qilmoqda.

Hozirgi vaqtda O'zbekistonda ham ta'limni raqamlashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ta'lim muassasalarida elektron boshqaruv tizimlarini joriy etish, raqamli ta'lim resurslarini kengaytirish va zamonaviy platformalardan foydalanishni rivojlantirish bo'yicha izchil ishlar amalga

oshirilmoqda. Ushbu islohotlar ta'lim sifatini oshirish, boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish va xalqaro tajribalarni amaliyotga tatbiq etishga xizmat qilmoqda.

Ta'lim jarayonini boshqarishda raqamli platformalarning mazmuni. Raqamli platformalar – bu ta'lim jarayonini tashkil etish, boshqarish, nazorat qilish va tahlil qilish imkonini beruvchi axborot tizimlari hisoblanadi. Ular o'qituvchi, talaba, ta'lim muassasasi rahbariyati hamda ota-onalar o'rtasida yagona axborot muhitini shakllantiradi. Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli platformalar nafaqat darslarni onlayn tashkil etish vositasi, balki butun boshqaruv jarayonini avtomatlashtiruvchi mexanizm sifatida qaralmoqda.

Masalan, oliy ta'lim muassasalarida keng qo'llanilayotgan Moodle platformasi o'quv fanlari bo'yicha elektron resurslarni joylashtirish, test sinovlarini o'tkazish, talabalar faolligini monitoring qilish hamda o'zlashtirish ko'rsatkichlarini tahlil qilish imkonini beradi. O'qituvchi platforma orqali har bir talabaning tizimga kirish vaqti, topshiriqlarni bajarish holati hamda baholarini kuzatishi mumkin. Natijada ta'lim jarayoni an'anaviy usullarga qaraganda ancha shaffof va samarali boshqariladi.

Yana bir misol sifatida Google Classroom platformasini keltirish mumkin. Ushbu platforma orqali o'qituvchi bir vaqtning o'zida yuzlab talabalar bilan ishlashi, ularga topshiriqlar yuborishi, baholashi va fikr-mulohazalarini bildirishi mumkin. Platformaning Google Drive, Google Docs va Google Meet bilan integratsiyalashgani ta'lim jarayonini yagona muhitda olib borish imkonini yaratadi.

Raqamli platformalarning ta'lim boshqaruvidagi afzalliklari. Ta'limni boshqarishda raqamli platformalarning eng muhim afzalliklaridan biri – ma'lumotlarning markazlashgan holda saqlanishidir. Barcha o'quv jarayoniga oid ma'lumotlar yagona bazada jamlanadi va zarur paytda tezkor foydalanish imkoniyati yaratiladi. Bu esa rahbariyatga qisqa vaqt ichida aniq statistik ma'lumotlar asosida boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonini beradi.

Masalan, universitet rahbariyati bir necha daqiqa ichida fakultetlar kesimida davomat, fanlarni o'zlashtirish darajasi yoki akademik qarzdorlik holati bo'yicha hisobotlarni olishi mumkin. An'anaviy usulda bunday ma'lumotlarni yig'ish uchun bir necha kun yoki hafta talab etilgan bo'lsa, raqamli platformalar orqali bu jarayon deyarli real vaqt rejimida amalga oshiriladi. Ikkinchi muhim afzallik – inson omilidan kelib chiqadigan xatolarni kamaytirishdir. Elektron jurnal va avtomatik baholash tizimlari natijalarni hisoblashdagi xatolarni deyarli bartaraf etadi. Masalan, test topshiriqlarini avtomatik tekshiruvchi tizimlar baholashning xolisligini ta'minlaydi hamda barcha talabalar uchun teng sharoit yaratadi. Raqamli platformalar ta'lim jarayonining shaffofligini ta'minlaydi. Talabalar o'z baholari, davomat ko'rsatkichlari va

topshiriqlarining holatini istalgan vaqtda ko'rishlari mumkin. Bu esa o'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

O'zbekiston ta'lim tizimida raqamli platformalarning rivojlanishi. So'nggi yillarda O'zbekistonda ham ta'limni raqamlashtirish bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Oliy ta'lim muassasalarida HEMIS (Higher Education Management Information System) tizimining joriy etilishi buning yaqqol misolidir. Mazkur platforma orqali talabalar o'z fanlari, kreditlari, baholari, dars jadvali va akademik ma'lumotlarini elektron shaklda kuzatish imkoniyatiga ega bo'ldi. HEMIS nafaqat talabalar, balki professor-o'qituvchilar va universitet ma'muriyati uchun ham qulay boshqaruv vositasi hisoblanadi. O'qituvchilar elektron jurnal yuritadi, baholarni tizimga kiritadi, rahbariyat esa fakultetlar faoliyatini yagona platforma orqali monitoring qiladi. Bu esa qog'oz hujjatlar hajmini sezilarli kamaytirib, boshqaruv samaradorligini oshirmoqda. Maktab ta'limida esa elektron kundalik va elektron jurnal tizimlarining joriy qilinishi ota-onalar, o'qituvchilar va maktab ma'muriyati o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirdi. Ota-onalar farzandlarining davomatini, baholarini va uy vazifalarini masofadan turib kuzatish imkoniyatiga ega bo'ldilar.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, raqamli platformalar ta'lim jarayonini boshqarishda muhim vosita sifatida ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ular o'quv jarayonini rejalashtirish, nazorat qilish, baholash hamda tahlil qilish imkoniyatlarini kengaytirib, o'qituvchi, talaba va ta'lim muassasasi o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt, bulutli texnologiyalar va ma'lumotlar tahlili kabi zamonaviy yechimlarning joriy etilishi ta'lim boshqaruvini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi. Raqamli platformalardan samarali foydalanish orqali raqobatbardosh, innovatsion va sifatli ta'lim tizimini shakllantirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Raxmonov, I. Oliy ta'limda raqamli ta'lim platformalarida foydalanishning didaktik imkoniyatlari. "Ta'lim va taraqqiyot ilmiy-uslubiy jurnali. 2025-yil 4-son. 351-357
2. Oliy ta'limda raqamli platformalardan foydalanish bo'yicha metodik tavsiyalar. – T.:O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, 2021.
3. Raxmonqulova, Z. Virtual laboratoriyalar va elektron resurslarning didaktik afzalliklari. – Toshkent, 2021.
4. 11. Abduqodirov, A. Moodle, Google Classroom va Edmodo platformalarini solishtirish. – Toshkent, 2022